

Numerul 14.

Oradea-mare 6/18 aprilie 1897.

Anul XXXIII.

Ese duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe trei luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei.

Vinerea Patimilor.

I

Intinericul tresare în mărețea Catedrală
La pătăta țicărire a făcliei din altar.
În rugtur, un tânăr frate, calcă 'ncet și cu sfială,
Pe un scaun de pe umăr de trei ori lovește rar.

Pe urmă pune vâlcă în mișcare,
Și străbătând străbătând resunător
Pe un scaun de pe umăr de trei ori lovește rar,
Că e născut în ziua lui Christos-Mântuitor.

II

În curatul giurgiu doarme pogoritul de pe cruce,
Între flori de primăvară și aprinsele făclii;
Iar din lumile divine Nemurirea îi aduce
Ale vieții viitoare pe vechi rațe vii!

Preoți, vechi urmași apostoli pe-a credinței mândră cale,

Stau în giurul sfintei mese, dați adâncei privigheri,
Iar biserica resună de cântările de jale,
De cântările nădejei juruitei învieri...

III

În giurul Casei Sfinte, subt a lunei boltă mare,
Căci atâtea mii de făcle nesfârșite strălucesc,
Căci în om, își face-acuma cea din urmă pre-
umblare,
În al căruia sunet ce departe o vestesc.

Lungi flori, cât mulțimea ce-l petrece-adânc plecată,
Lungi flori, cât în spațiu pân' l-al stelelor cuprins,
Iar atunci, din toate părțile, par că s'ar fi stîns de-odată,
Și în facele multor, pentru Christ, s'ar fi aprins!

N. RADULESCU-NIGER.

De primăvară.

Veni-vor rëndunele!...
Sglobii și ușoare vor aduce din „Sudul cu
visuri” adierea dulce a primăverii — o adiere
blândă și de viață dătătoare.

Ca un vis întineritor va trece d'alungul câm-
pilor, și arborii închinându-se o să-și seuture
floarea.

Aceiaș cer albastru și nemărginit, aceiaș pământ
reîntinerit la o nouă viață, aceiaș suflare de vânt —
numai noi oamenii nu mai suntem aceeași!

În năsipul grădinei se jucau doi copii.

Zidiau cu multă chibzuială „câși”, topăind cu
mănușele în nisip și certându-se a cui are să fie mai
frumoasă.

— O să vezi tu, că a mea-i mai frumoasă!

— Și tu încă o să vezi, că nu va fi a ta!

Și din vorbă în vorbă ei isprăviră cu lucrul.

— Uită, strigă băiatul, stergându-și mâinile de
rochia fetei, e a ta așa?

Copila începă a ride.

Eră cu mult mai frumos lucrul ei, și ea îi arătă
îngrăditura ce o făcuse în giur din bețișoare, apoi
„casa” și cărarea cea lungă, care o îndreptase cu
pălmile.

Băiatul vedea și nu vedea, dar înțelegea totuș
că nu el a făcut lucrul cel mai frumos, apoi îl necă-
giă mult, când ea îi dicea: „Cât e de urită casa ta!”
Iară copila bătea din mâni, ca să-i facă ciudă.

Și nici nu trebui să bată mult, căci el mâniin-
du-se, calcă odată peste lucrul ei — și-l strică tot.

— Așa! Acuma mai ride!

Ea remase locului, încetă d'a mai bate în palme,
Buza din jos începă să-i tremure și începă apoi
a plânge.

Băiatul nu-i dăse nimic; eră prea mândru ca s'o.

poată mângăia acum, și-apoi dacă tocmai e vorbă, ea eră de vină.

Începû inșe să fluiera, ca să arete că nu-i pasă!

— Las' că te spui eu la mama!

Atunci vântul suflând fără veste, îi umplu ochii de nisip. Îi închise, apoi și-i frecă repede și cercă să-i deschidă de nou — dar nu-i mai putea.

Îi ustură grozav, și ne mai putându-se stăpâni începû în cele din urmă să plângă.

Copila îl privi printre degete, apoi tot ea mai bună, vini lângă el și-l întrebă de ce plânge.

Cum Doamne să nu-l întrebă când îi eră frate!

— Du-te, îi dîse el restit, du-te și me spune la mama!

Ea inșe îi luă mâinile și-i spuse să nu și le pună la ochi, căci o să-l doară mai tare. Să ia mai bine năframa, năframa ei, căci e curată, și va pune pe ea apă rece.

— Nu plânge, că-ți trece!

Se aședără pe-o bancă și ea îl doftoriă astfel, ștergându-i lacrimile pe cari durerea îi le storcea din ochi.

— Te doare?

— Doare!

— Dar nu te doare tare?

— Nu!

Când cercă inșe să-și deschidă ochii, lumina îl genă atât de tare, cât trebui să și-i închidă iarăș.

— Veți, Geni, asta-i pentru că și-am stricat casa!

Și ea, simțî și ea, ca și când din vina ei ar suferi el — și asta o supără, atât de bucuros ar fi voit să fie iarăș mînios, dar să nu-l mai doară ochii!

Îi luă de nou fața în palme, ștergându-i lacrimile apoi îi sărută un ochiu și apoi pe celalalt.

Și cum îi curgeau lacrimile, firele de nisip se alegeau unul câte unul la coada ochiului, și ea le prindea repede pe batista.

— Deschide-i acum!

Și cu mare necaz îi deschise. Erau inșe roșii și tulburi, dar ei rideau voioși ca și când ar fi uitat toată supărarea.

— Genică dragă, cât de bună ești tu!

Câtă asemănare între primăvară și copilărie!

Primăvara e copilăria naturii, iar copilăria e primăvara vieții omenești.

Și totuș iarăș — câtă deosebire!

Natura se desprimăverează acum, și se va desprimăveră veacuri de-a rândul, dar în viața noastră numai o primăvară este — numai una!

Nu va fi oare prea pușin?

SIMIN.

*****

Iată pentru a patra oară de când tot vii la mine în tutungerie, dicea o tutungeriță tinără unui student și nu-mi vorbești nici odată de banii ce-mi datorești.

— O! doamnă... Când te ved uit tot.

Un om întrebă pe un țigan într'o dimineață:

— Cum e vremea afară?

— Dracu s'o știe ce fel de vreme-i și asta, că din cotro-i mai frig, dintr'acolo bate vântul.

Din reflecțiile lui Stan Pășitu:

— Căsătoria fără soacră e numai închisoare preventivă.

Mama vitregă.

Pastel.

Este Dumineca Floriilor: lumea toată îmbrăcată în haine de serbătoare, se duce la biserică.

Fără de mamă, câte-și trei copiii lui Negulin stau lângă vatră. Jegoși, ciufuliți și murdari, ei mâncau pe nespălate mieș de nucă cu mămăligă.

S'auđia dând în toaca bisericii; dascălul sări parlezul și cu custura tăia un braț de smicele de la salcia pletoasă ce eră 'n curte lângă pușul lor. Tocmai precum făcuse și anul trecut!

Gopila, cea mai mare, tresări. Împlinise un an de când mama lor murise. — Lăsând din brațe pe fratele cel mic, alergă în grădină, rupse câteva zambile și se luă iute după dascăl. — El știea unde eră mormântul scump al mamei lor!...

Abia pusese piciorul pe policioara parlezului când, mama vitregă, care o spionase din tindă, o smuci de coade:

— Înapoi jurat-o, afurist-o, snamă, au eu să ved de dracii ceialalți? Au eu sînt sluga voastră?

Copila, plângend, se uită lung la zambilele risipite ce pare că-i miroșiă a sin de mamă, apoi, fără a șopti o vorbă, se 'ntoarse în spre frățiorii sei.

Cel mic adormise lângă vatră 'n cenușe; cel de al doilea se arse la mână, scoțindu-și cartoful ce pusese 'n spuză să se coacă. Oblojindu-l, fata se ridică în vîrfurile degetelor și se uită, cu lacrimile 'n ochi, la copilașii cari ieșiau veseli din tindă cu ramuri verđi de salcie în mâni și însoțiți de mamele lor și la crucea scumpă și înegrită din curtea bisericii...

Omni s'au inventat mînușile. Nouseros scrie că lucrătorii și păstoriții au întrebunțat mînușile ca să se apere de spint. Ei își făceau mînuși din piele de... bivol. Romanii și Grecii, când mâncau, își înmănușau mîinile ca să nu și le înăsprească. Luptătorii cu mîinile, gimnasticii și boxerii de asemenea obișnuiau să poarte mînuși. Germanii și scandinavii au început să poarte mînuși prin veacul al 8-a și al 9-a; se serviau de mînuși mai cu seamă soldații și vînătorii din aceste două țeri. Călugării de prin monăstiri se ocupau cu confecționarea mînușilor, și fiecare din ei se siliă să dea la iveală mînuși mai frumoase. Timp îndelungat mînușile se fabricară numai din piei de animale, și tocmai târziu se făcură mînuși și din postav, pânză și mătase. Femeile au început să poarte mînuși tocmai în veacul al treilea. Causa pentru care n'au purtat mai „din vreme“ mînuși, a fost că pe atunci femeile erau îmbrăcate cu niște rochii cari aveau mîneci foarte lungi, cari le acoperiau aproape cu totul mîinile, și afară de asta ele purtau în degete inele și brățări foarte scumpe, așa că nu se îndurau să le acopere cu mînuși. În Anglia mînușile au venit „la modă“ tocmai pe timpul reginei Elisabeta. O păreche de mînuși cari au aparținut în acel timp reginei Elisabeta, se găsesc și astăzi în biblioteca Bodleian din Oxford. Aceste mînuși sînt albe, din piele de vișel, colorate, foarte lungi și cu ciucuri de aur. Regele Franței, Henric al III-a, dormiă cu mînuși, ca să nu-și strice albeața și frumusețea mîinilor! Cardinalul Richelieu din Roma, a făcut cadou în maiu 1629, Mariei de Medicis, o jumătate duzină de mînuși, ca să-i câștige bună-voința.

Colindă.

Din Ineu în Bihor.

Cumblă-ți Doamne, cine-ți dumblă,
Corinde corindele.
Dumblă-ți Doamne Maica sfântă,
Pân cei streini jidovești,
Cu haine călugărești.
Maica sfântă se 'ntelniă,
Cu trei fete de jidov.
— N'ați vădūt voi fiul meu?
— Nu Țo noi nu l-am vădūt,
Că tomna și-l fi vădūt,
Noi nu l-am fi cunoscut.
Maica sfântă-și cuvântă,
— Da cum și nu-l cunoașceți!
Fiul meu e cunoscut,
Dintre lume, dintre toată,
Din fața obrazului,
Scrisă-i rața soarelui,
Iar în fața fruntiei
Scrisă-i rața luniei;
Iar în jos pe mănecile,
Scrise-s stele mărunele,
Din dumeri cu luceaferi.
— Ba Țo maică, că-i d'așe,
Că Țo noi că l-am vădūt,
Colo-i jos colo mai jos.
Colo 'n jos spre scăpătat
La curțile lui Pilat
Chinzuindu-l jidovii,
Chinzaiu mare ce-i făcea,
Cu palmile mi-l pâlmea
Și din fața mi-l scopiă,
Cu sulita-l străpungea.
Maica sfântă-și dalergă
Și-i dajungă chinzaiu,
Maica sfântă-și cuvântă:
— Fiul meu pân ce te-ai dat,
Limbilor jidovilor?
— O, io maică nu m'am dat,
Pintru tine pintru mine,
Ce io maică că m'am dat
Pintru lume pintru toată,
Și rescumpăr eu lumea,
Eu lumea cu mintea mea
Și te 'ntoarce cruce 'n masă,
Ș-ai fi gazdă sănătoasă,
Să plătești corinda noastră
Cu vr'o 2—3 darginței,
Și p'atâția mănînțai.

AVRAM IGNA.

Oamenii au o asemănare cu moneda: moneda de aramă ocupă mai mult loc decât aurul.

*

Frumusețea e cea mai teribilă armă a femeii în contra soartei și dușmanilor.

*

Mulți oameni se aseamănă cu luna, care strălucește dar nu încălzește pe nimenea.

*

Teoria și practica sînt doue surori vrăjmașe, cari uită mai totdeauna că își datorează mult una alteia.

În cimitir.

De A. Strindberg.

A trecut un an de când pentru întâia oară m'am primblat într'o dimineață la cimitir. Vădui cădend frunzele ulmilor și ale teilor, pe urmă vădui totul înverzind, trandafirii înflorind pe mormentul unui poet, al unui prieten iubit; am ascultat mierle spunendu-și cântecul seu fermecător în umbra chiparoșilor, și porumbeii desmierdându-se de asupra mormintelor.

Acuma teii se îngălbenesc, trandafirii putrețesc și mierla nu mai cântă numai din când în când, ea scoate un ris batjocoritor gândindu-se la dragostele sale de primăvară, trecute pentru a se întoarce iarăș la primăvara viitoare. Și toamna ploioasă și iarna zăpădoasă se apropie spre a trece și ele.

Întru în cimitir; visurile negre de astă noapte me urmăresc încă, dar le las la poarta cea mare a cimitirului. Zgomotul asurđitor al străđilor îndepărtate devine din ce în ce mai slab și pacea mormintelor îl înlocueșce.

Totdeauna singur la acest ciaz al dimineții, m'am obișnuit să iau acest adăpost al morților drept o grădină a mea și un vizitator de ocazie îmi pare un indiscret. În tot anul acesta n'am adus cu mine nici un prieten, nici o prietenă ale căror suveniruri ar fi putut să se amestece cu impresiunile mele personale. Salutând mormintele prietinelor me strecor prin aleile mărginite de brađi, de globi și de chiparoși. O senzațiune nespuse de puternică te cuprinde când treci între șirurile de copaci, drepti ca niște soldați cu pampanele verđi la chipiuri, cari prezentează armele. Când vântul adie puțin, ei se încovoale, salutându-me cu plecaciuni pe amândouă șirurile pe când eu merg, mândru ca un mareșal, până la capetul aleei. Acolo citesc și recitesc pe o piatră de morment epitaful vre-unui om însemnat, și-l citesc de atâtea ori încât mi se pare că-s unul din intimii mortului.

Între chiparoși sînt semăntate mii de morminte acoperite cu flori cari se apleacă peste pietrele tari, flori hrănite cu leșuri și udate cu lacrimi sincere sau pe jumătate prefăcute. În nemărginita grădină se vęd ici și colo înălțându-se capele mici împodobite cu niște case de păpuși, incongiurate de cruci cari par că protestează ridicând spre cer cele doue brațe, și strigând cu glas tare: „Bucură-te, Cruce, singura speranță!“ Se pare că-i spovedania generală a omenirii suferinde. Și printre frunđiș, ici, colo, pretutindeni stă scris: „Singura speranță“: Și însedar busturile micilor rentieri, cu sau fără crucea de onoare par că vor să arate în mândria lor că este și o altă ultimă speranță.

Nimic deosebit mi se întemplă, în acest cuprins al morții, Țilele se curg, una la fel cu cealaltă, și viața liniștită e turburată doar de ciripitul pasărilor.

Sînt ca într'o insulă înfloritoare în mijlocul mării: de departe se aude ca un murmur de valuri.

O insulă a Fericitilor, ca 'n basme, livadă întinsă în care copiii au grămădit flori, jucării, au împletit coroane cu pietrele scumpe culese pe țerm, au aprins făclii și au decorat-o cu panglici... Dar copiii au fugit și livada e deșartă... Într'o dimineață din iunie înse, descoperii o femeie care se primblă pe aleea cea mare. Nu eră cernită și părea că așteaptă pe cineva, căci mereu își aruncă privirile neliniștite spre

poarta cea mare, prin care intră atâta lume pentru a nu eși nici odată.

O întâlnire, la care persoana așteptată nu mai vine, într'un loc, ce-i drept, cam lugubru, îmi dăsei, și părăsii cimitirul.

A doua zi dimineață ea eră tot acolo, privind în toate părțile. Acum se primblă, acum se opriă, ascultă, pândia și în toate diminețile o găsi acolo, mai palidă înse; durerea îi inobilă figura sa vulgară. Așteptă mereu pe mizebilul!

Timp de cinci săptămâni făcui o călătorie într'o țeară depărtată. La întoarcere, după ce uitasem totul, intrând în cimitirul meu, aflai pe femeia părăsită în aleea cea mare. Conturul corpului seu slăbănogit se desemnă în fund, pe o cruce, par că ar fi răstignită; iar de asupra eră inscripția: „Bucură-te, Cruce, singura speranță!”

Me apropiu, observ pustiirea ce i-a făcut pe față acest scurt interval de timp. Îmi pare că ved un cadavru ars în crematoriu, sub o pânză albă de amiant. O formă omenească, dar fără viață.

E sublimă în suferința sa. Soarele, ploaia au șters culorile mantelei, florile de la pălărie au îngălbenit ca și frunzele de tei; chiar pământul i s'a vestejit și așteaptă mereu, în fiecare zi! E neună? Da, atinsă de marea neună a dragostei! Ea se stinge încet, așteptând actul care dă viață și face vecinică suferința.

Aș vré să fiu din nou religios, dar nu pot, căci nu mai ved nici o minune. Totuș, deunăzi oram aproape aproape să cred iarăș. Se pregătiă o furtună mare; și norii se îngrămădiu; chiparoșii își scuturau capetele, amenințatori, nevoind să me mai salute. Porumbelii se îndrăgostiau părechi-părechi pe crucile de piatră; morții respândiau miros de pucioasă, și miasminele îi aduceau un gust ca de aramă.

Norii, întăiu orizontali, inchipuind figura unui leu, de odată se ridicară în doué picioare și deveniră verticali. N'am mai vedut nici cdată ceva asemănător, decât doară pe icoanele cu judecata din urmă. Acum figurile negre se amestecă și cerul ia forma tablei lui Moise, o tablă uriașă, dar bine desemnată. Și pe această placă cenușie, fulgerul, despiciând cerul, zugrăveșce în litere de foc: „Iakve”, adică: Dumneșeul resbunării!

Greutatea atmosferei me făcea să-mi îndoi genunchii; dar, neauzind alt glas ceresc, decât bubuitul tunetului, îmi luai drumul spre casă.

II

A venit iarăș toamna. Teii sânt ruginiți și foile în forma inimii, cad, ating pământul, scoțând un mic zgomot, ca al unei lovituri în deșert îmi foșnesc sub picioare, pe când eu îmi urmez mersul triumfal peste aceste inemi uscate, cari se zdrobesc.

De-asupra capului, sus, sus, tocmai în nori, se aud niște sunete stranii și totuș cunoscute, aducând cu cornul de vânătoare, sunete întretăiate, găfăitoare, jalnice, cari îmi redesteaptă amintirea unui cântec suedez vechiu, neunatrec și fermecător, ca un lucru pentru copii.

Se veseleşce teiul meu?
Cântă oare privighetoarea mea?
Plânge copilița mea?
Se bucură vre-odată soșul meu?

— Teiul teu nu se mai înveseleșce,
Privighetoarea ta nu cântă,
Copilița ta plânge și noapte.
Soșul teu nu se bucură nici odată.

Niște gășce sêlbatece cari emigrează, de la miadă-noapte, me salută în trecerea lor, zburând spre țeri mai calde, spre orizonturi mai largi.

Vântul de noapte a scuturat teii și — minune! — mugurii păstrați pentru anul viitor, s'atu desvêlit, încât scheletele negre înverșesc ca toiagul lui Aaron. Teii din cimitir încep deci să devie „semper vivus”, nemuritori, mulțumită muritorilor cari le dă ca hrană — trupurile și sufletele lor.

Iată colea mormântul unui poet. De ce oare prietenii i-au sădit pe mormânt trandafiri și iasomie? Pentru ce toate aceste flori pe morminte? Florile, flințe moarte, cari duc o viață sedentară, nempotrivindu-se nici unui atac, cari mai bine suferă decât să facă reu, cari simulează amorurile omeneșci, se înmulțesc fără luptă și mor fără să plângă. Flinți superioare, cari au realizat visul lui Buda de a nu dori nimic, de a suferi totul, de a se retrage în sine însuș până la inconșiența voită...

Pentru asta oare înțelepții indieni imitează viața pasivă a plantei, nevoind să între în legături cu lumea externă măcar printr'o singură privire, un semn, un cuvânt?

Avantajele sexului frumos. Incontestabil că dv. cetitoarele mele, aveți o mulțime de avantaje față de noi, bărbații, față de noi, cari compunem așa șisul „sex urit”. Ca probă despre aceasta, în rândul întei, e că vi se dice că faceți parte din „sexul frumos” pe când noi... din „sexul urit”. Apoi o dovadă mai mare că noi sântem „persecutați” și că dv. sunteți „protejați”, nici că se mai poate. Și afară de asta, probele nu se mărginesc aci. Ele merg înainte: la numai ascultați:

După Haller, femeile pot răbdă mai mult timp de foame decât bărbații.

Plutarch spune — și cred și eu că e așa, — că femeile se îmbată cu mult mai greu decât bărbații.

Ungar scrie că femeile trăesc mai mult decât bărbații și că ele nu devin nici odată pleșuve, pe când cu bărbați cheli, cu capetele ca guliile, te întelneșci pe fiece stradă.

După Dela Part, femeile sufer mai puțin reul de mare ca bărbații; apoi ele se vindecă lesne de acest reu, pe când la bărbați se resimte câteva zile după aceea.

Aristotel spune că femeile pricep mai cu înlesnire lucrurile, că învață cu mai multă ușurință și că memorisează mai bine ca bărbații cele învățate.

Pliniu scrie că leii nu atacă decât foarte rar pe femei. — Eu cred că leii, dacă fac aceasta, cunosc proverbul care dice: „nu trebuie nici odată să-ți pui „minte” cu o femeie”.

În ce priveșce atacul din partea animalelor domestice, femeile sânt foarte apérate în această privință, căci câinii nu se reped nici odată la vre-o „flintă cu fustă”, ci întotdeauna croesc pantalonii bărbăteșci. Vedei dar, cititoare drăgălașe, că ve bucurați de multe, de foarte multe avantagii față de bărbați, față de noi. Pentru ce dar mai luptați ca să căpetați egalizarea femeii cu bărbatul? Voi îi sunteți superioare ca drepturi și ca ori-ce. Până și limbă aveți mai întepătoare ca a bărbatului.

PĂRĂSITĂ.

Un vis.

De H. Heine.

Plumb s'a lăsat pe gură-mi
Și bezne pe pleoape.
Zăceam cu trupul rece
In fundul unei groape.

Și nu știu, nu pot spune,
Eu astfel cum am stat,
Când o ciocănitură
Din morți m'a deșteptat.

„Te scoală dragă Henric,
Căci întră ziua 'n dorii
S'au deșteptat și morții
Și-s prinși cu toții in hori!”

„Să me deștept eu nu pot
Căci ochiul meu e stîns,
Mi-am istovit vederea
Prin necuratu-mi plîns!”

„Te-oi sărută eu, Henric,
Ca vechul iar să-l ai,
Și ângeri tu vedé-vei
Și pompele din rai!”

„Să me deștept eu nu pot
Căci inima-mi turbată
Mai stingeră, străpunsă
De vorba-ți ne 'ndurată!”

„O voi atinge, Henric,
Ușor cu mâna mea,
Și lecut-voi rana,
De n'ê mai stingeră!”

„Să me deștept eu nu pot,
Căci fruntea-i găurită,
M'am împușcat eu doară
Când tu mi-ai fost răpită!”

„Cu pèrul meu, o Henric,
Eu rana-ți netedesc
Și sângele-l împiedec
„Și iar te lecuiesc!”

Atât de blând iubita-mi
Atuncia m'a rugat,
Incât să sar voit-am
Să sbor la ea îndat.

Dar sângele-mi năvalnic
Din rane s'a pornit,
Și-a curs din cap și pieptu-mi
Și-atuncia m'am — trezit.

Trad. de:

SEX. TIL.

Magnum Etymologicum Romaniae
inaintea Academiei Române.

— Raport special al „Familiei”. —

Joi la 27 martie v. (8 aprilie n.) și sâmbătă la 29 martie v. (10 aprilie n.) s'a făcut în Academia Română o discuțiune foarte interesantă privitoare la mersul publicațiunii Marelui Etimologic al limbii române, lucrat și redactat de dl B. P. Hașdëu.

În cele următoare lăsăm să urmeze un raport detaliat despre aceasta discuțiune:

Sedința de la 27 martie v. (8 aprilie n.)

Dl președinte N. Kretzulescu ia cuvântul și dice următoarele: Dați-mi voe, domnilor colegi, a atrage atențiunea dvoastre și a ve întreținé asupra unei afaceri de cea mai mare importanță. Regele, însufletit de simțeminte românești, s'a preocupat continuu de a vedé țeara progresând și prosperând din toate punctele de vedere și prin înțelepciunea sa a ridicat-o acolo unde ea se află astăzi. Regele nu s'a preocupat numai de afacerile politice ale statului, ci tot atât de desvoltarea lui culturală, — și în deosebi de limba românească. În sesiunea anului 1884, Maj. Sa a venit împreună cu regina în mijlocul nostru, a presidat sedința de la 23 martie și prin cuvântarea ce a ținut, a propus Academiei întocmirea unui dicționar, pe care l-a numit „Etymologicum Magnum Romaniae”. Regele doria ca acest dicționar să fie tesaurul în care să se păstreze vechia limbă strămoșească. El a fucut cunoscut că va consacrá pentru aceasta operă o sumă anuală de 6000 lei, într'un șir de cinci-șese ani, căți s'au cređut trebucioși pentru aceasta lucrare. De la 1884 până acum sînt 13 ani și lucrarea nu e încă terminată. Regele B. Regele a continuat a da regala suma promisă de 6000 lei și statul a dat de asemenea o sumă anuală de 4000 lei. Aceasta din urmă sumă eră destinată pentru colaboratorii dlui Hașdëu. Noi toți cunoașcem munca și silințele ce a depus și depune învêțatul nostru coleg dl Hașdëu în aceasta lucrare; înse Academia nu trebuie oare să-și dea și ea seamă de timpul ce va fi necesar pentru terminarea acestei lucrări, când în trei-spre-șeece ani Etymologicum n'a ajuns nici la doué litere complete? Nu trebuie oare să ne întrebăm: Regele, cu toate nobilele sale simțeminte, ce va fi dicënd? Cred deci, domnilor colegi, că în prezența marelui responderi ce are Academia, atât față cu regele, cât și față cu țeara, este timp ca Instituțiunea noastră să se ocupe de aceasta afacere și să ia dispozițiuni pentru viitor, astfel încât „Etymologicum Magnum Romaniae” să poată fi terminat mai curënd. Deschid deci discuțiunea asupra acestei cestiuni și ve rog să ve spuneți părerile despre ce avem să facem în viitor? Sau, dacă credeți că este mai bine să meargă cestiunea în examinarea secțiunii literare?

Dl N. Ionescu nu este de părere să se dea această cestiune numai în studiul secțiunii literare, căci ea priveșce pe întreagă Academia, să se aleagă deci o comisiune specială, care să examineze cestiunea din toate punctele de privire și să aducă Academiei rezultatul cercetării sale. Aceasta cestiune este o cestiune de administrațiune, care priveșce plenui Academiei și nu este motiv de a se recomandă numai secțiunii literare.

Dl Gr. Stefanescu crede că cestiunea trebuie mai întâlu examinată de secțiunea literară.

Di V. Babeș dice că cestiunea este de administrație și trebuie deci să se dea în cercetarea unei comisiuni alese de plen.

Di V. A. Urechii crede că cestiunea este de competența secțiunii literare și că Academia nu poate decide, fără un raport al secțiunii, dacă dl Hasdău a îndeplinit însărcinarea ce i s'a dat, în conformitate cu decisiunile Academiei. Pe regele nu-l interesează cestiunea materială, ci realizarea înaltei sale dorinți de a se face de către Academie dicționarul limbii românești. Nu se poate deci dice că cestiunea este de administrație, ea trebuie trimisă secțiunii literare. Nu putem face din cestiunea Marelui Etimologic o cestiune de bani.

Di N. Quintescu: Pentru ce să se aleagă o comisiune specială? *Di Hasdău*, care a fost însărcinat cu facerea acestei lucrări, este de față; dsa să vorbească și să dea explicațiuni asupra stării lucrului.

Di D. A. Sturdza atrage atențiunea, că regele în discursul seu de deschidere al Academiei la 1894 ș-a exprimat dorința ca Etimologicul să se publice mai repede, ca aceia cari am trecut de 50 de ani să-l veadă terminat.

Di A. Roman: Ceiind Etimologicum, admirăm vastele cunoștințe ale dlui Hasdău, cu cari tractează limba noastră, istoria noastră și toate științele: botanica, geologia etc. Din cauza vastului teren pe care se întinde lucrarea dsale, cestiunea ridicată trebuie discutată de Academia întreagă și nu de o singură secțiune. S'a dat o extensiune foarte mare lucrării dicționarului; s'ar pute scurtă ca redacțiune, activitatea înse nu poate fi redusă și în fine excesul de bine nu este în paguba literaturii noastre, ci în folosul tuturor. Dsa crede că în înțelegere cu dl Hasdău să se facă reduceri în citațiuni, pentru ca lucrarea să poată înainta mai repede, căci după proporțiunile de până acum, este sigur că ea nu poate fi terminată de dl Hasdău și va ajunge să fie continuată de mâni mai puțin apte. Să se aleagă deci o comisiune, compusă din membri din fiecare secțiune; dl Hasdău să facă parte dintr'ênsa și să spună ce este de făcut, pentru ca lucrarea, pe care toată lumea românească o așteaptă cu nerăbdare să meargă mai repede spre un bun sfârșit.

Di B. P. Hasdeu se simte natural mișcat și atins când o cestiune de asemenea natură, care-l privește direct pe dsa, a fost ridicată pe neașteptate. Când în camerele legiuitoare se face o interpelare, încă interpelatorul previne pe guvern și-i dă un timp oare-care ca să poată răspunde; cu atât mai mult trebuie să fie prevenit de dl președinte de intențiunea ce avea. Dsa este înse cu totul neprevenit și surprins. Aceasta îi mișcă cu atât mai mult, cu cât cestiunea se ridică în plen tocmai de un vechiu amic, ale cărui simțăminte bune pentru dsa de mult a fost obișnuit să le prețuiască. *Di Kretzulescu* a uitat, ca președinte, măsura de mult luată cu privire la cestiunea de față: că se face în fiecare an dinaintea Academiei întregi o expunere arătând cum a mers, cum merge și cum va merge lucrarea. *Di Hasdău* dice că a fost surprins, când a vădut că la începutul acestei sesiuni, secretarul general nu a amintit în programa lucrărilor sesiunii generale despre raportul seu. *Di Hasdău* se miră că după aceasta suprimare, i se mai aduce o lovitură nemeritată, necalificabilă. Ce nu s'a făcut înse în programa secretarului general, se va pute face de acum înainte. Dinaintea plenului dsa va expune starea lucrării și plenul va judecă și va hotărî; comisiune judiciară înse nu poate primi. Să se urmeze conform

precedențelor și regulamentar față cu aceasta cestiune. Dacă Academia dorește, să se fixeze ziua; dsa va face expunerea, pe care dsa nu a pregătit-o, fiind că raportul seu anual a fost suprimat din programa lucrărilor sesiunii generale. Aceasta a fost singura procedură primită până acum. Lovirea ce i se face, este necavalerească; pentru că dsa nu a fost anunțat.

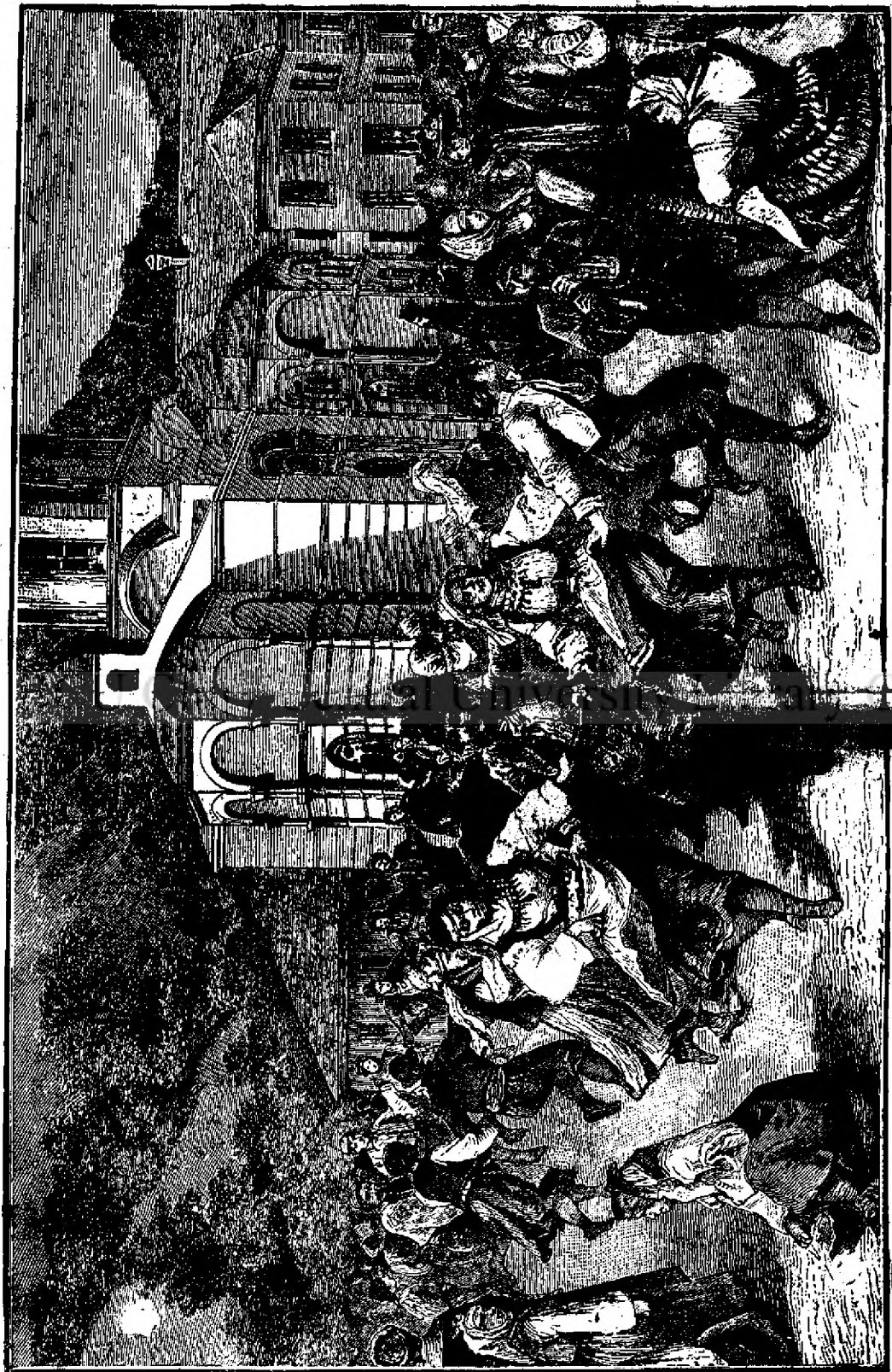
Di președinte N. Kretzulescu răspunde la cele duse de dl Hasdău, că reu i se reproșează că cestiunea asupra căreia a atras atențiunea Academiei este o surprindere, un fel de interpelare la care dsa nu este gata a răspunde. *Di Kretzulescu* s'a creșut dator a supune aceasta cestiune Academiei și nu ș-a putut închipui ca dl Hasdău să nu fie gata a răspunde la tot momentul despre dânsa. Îi cere scuze dacă aceasta l-a supărat. Dsa, în toată colegialitatea și iubirea, fără a atinge meritele dlui Hasdău, a socotit că cestiunea Marelui Etimologic trebuie discutată în Academie, pentru ca să i se dea o îndrumare conformă cu intențiunile ce au predominat la începerea acestei lucrări.

Di D. Sturdza ține să justifice corectitudinea secretarului general și spune cauzele pentru care în raportul pentru sesiunea generală de acuma a amintit mai în scurt despre situațiunea Marelui Etimologic. E adevărat că aceasta lucrare este din cele mai meritorii; dar nu mai puțin e adevărat că ea s'a depărtat de programul fixat de rege în 1884 și de programul elaborat de comisiunea specială a Academiei și adoptat de plen în același an. Mai este încă adevărat că programul regelui și al Academiei fixau pentru desevășirea lucrării șese ani și că astăzi am depășit acest termen; este încă adevărat, că în acești treisprezece ani nu avem din Marele Etimologic decât trei volume, care cuprind litera A și o parte a literei B. Nu critic lucrarea, căci totdeauna am rostit admirațiunea mea pentru dânsa; dar nu pot să nu observ, că ea a apucat o altă cale decât cea indicată de program, că s'a îndoit deja și numărul anilor și că timpul determinat de augustul donator și de dl Hasdău ênsuș s'a schimbat într'un timp fără termen, care trece peste prevederea unei vieți omenești. Nu e o atingere cât de mică ce se face erudițiunii și muncii dlui Hasdău, când se amintește aceasta situațiune, căci Maj. Sa regele, continuând a da subvențiunea sa în timp de trei-spre-dece ani, a amintit în al ăcelea an, în 1894, cu multă delicatețe, că ar dori să se bucure în bătrânețe de acest dicționar fundat de Maj. Sa. Aceasta dorință e legitimă și naturală și e legitim și natural ca și Academia și țara să o aibă.

Di I. Kalinderu: Regele a dat o sumă anuală de 6000 lei pentru șese ani și a adăos și pentru cheltueli de tipar câte 3000 lei pe an. De la 1884 au trecut trei-spre-dece ani, în care timp sumele anuale s'au primit și lucrarea este de abia la început. Cestiunea prealabilă care trebuie să se discute în plenul Academiei, este de a se ști dacă lucrarea are să se continueze și cum are să se continue. *Di Hasdău* are drept să ceară ca într'o ședință să expună starea lucrării sale și să arate modul cum s'ar pute ajunge cât mai grabnic la realizarea dorinței regelui. Spre acest scop, propune ca în ședința de sâmbătă 29 martie n. (10 aprilie n.) cestiunea prealabilă să se discute.

Di Hasdău dice că dsa își va aduce sâmbătă raportul. Dsa lucrează Etimologicul după programa stabilită în 1884 și după speciemenle prezentate atunci, cari au fost aprobate. Astfel s'a urmat înainte. Nu se poate vorbi acum despre ani și zile sau despre un

O RUGĂ ERBEASCĂ.

angajament cronologic. Îndată ce a pășit peste șese ani, Academia a aprobat prelungirea termenului. Academia poate hotărî un alt program, dar numai după ce-l va fi ascultat pe dsa. Sâmbătă va face o expunere și apoi Academia va hotărî.

Se decide ca discuția să se continue sâmbătă.

Corsetul și boalele ce el cauzează.

Scunoscut de toată lumea obiceiul damelor și domnișoarelor din societatea orășenească de a purta, pe lângă celelalte obiecte de îmbrăcăminte și corsetul, aceasta de sigur numai în scopul esteticei corporale, pentru a da taliei lor o formă mai gîngășe și nescotind desordinele bolnăvicioase ce simt că le produce și defectele fizice la cari se expun, abuzează de dînsul într'atît încît, nu încetează a-l purta din frageda copilărie, de dimineața pînă seara.

Faptul dar, atrăgînd atenția lumei medicale, s'a dat naștere la diferite cercetări de verificare, și, în urmă la mai multe scrieri, care semnaleză prejudiciile ce prin purtarea lui, se aduc sănătății; astfel sînt acelea ale învățaților Rosenthal, Polier, Glinard, doctorița Pokitenof și alții.

Cu totul recent iată ce mai găsim scris în jurnalul francez „Le Parfait Nourricier”, ca reproducție a drului Croix Pelgris, după lecțiunea făcută de profesorul dr. Hayem al facultății de medicină din Paris.

Comprimarea mijlocului prin corset ce deosebire asupra ficatului, dau naștere la dilatație de stomac, și de aci la numeroase turburări în digestiuni cari se explică că, unul din orificiile stomacului, numit orificiul piloric, prin care trec alimentele din stomac în intestin, se află situat între ficat și coloana vertebrală a cîrui corpură se știe că proeminează în abdomen (pântec); în această pozițiune, deci, aflîndu-se, prin comprimarea ce corsetul exercită asupra ficatului, se comprimă și acest orificiu între glanda ficatului și corpurile vertebrelor cu care mod se împedică circulația regulată a alimentelor prin trajectul aparatului digestiv.

Din cele ce se vor vedea mai jos, profesorul accentuează, că corsetul este un instrument desastros, fiind cauza unui număr considerabil de boale ale stomacului și intestinelor cu deosebire; el ar reprezintă o teacă rigidă care nu se poate întinde cu mișcările peptului (thoracelui) pe care îl mobilizează în partea lui inferioară ca și partea superioară a pîntecului, astfel că-l mai aseamănă cu o brățară rigidă, ce fiind pusă în giurul trunchiului unui copac, îl defărmează într'atît încît părțile ce-l limitează în sus și jos, cresc în mod neregulat pe deasupra ei și în modul acesta, se explică și diformitățile corporale ce rezultă consecutiv și pe cari după observațiunile dsale le împarte în trei varietăți:

1. Construcțiunea supra-hepatică (d'asupra ficatului) este cea mai comună și despre care s'a vorbit de cîtiva autori; toracele (peptul) devine pătrat, cîte o dată se lîrgește la bază, prin depărtarea falșelor coaste; mai sus de ele, cam în dreptul coastelor a V-a pînă la a VIII-a sau a IV-a peptul e scufundat sau deprimat, căci corsetul găsindu-se la partea anterioară și inferioară a coliviei thoracice, îi diminuează diametrul antero-posterior. În fine, de multe ori prin această constricțiune, sternul (osul cu care le leagă coastele în-

teia peptului) se scufundă înapoi și formează un șanț care fiind mai pronunțat în jos, face ca unghiul obtus ce-l formează sgărciurile coastelor să devie mai ascuțit și în urmă să nu se mai poată atinge apofisa xifoidă (lingurița) care la bărbat este destul de aparentă; aceste diformități contribuiesc în definitiv ca femeile să aibă o talie scurtă, pătrată, neplăcută și n'ajung nici odată să aibă o talie elegantă, după cum o doresc.

Ca consecințe a acestor inconveniente aparente, varietatea acestor constricțiuni mai produce și diferite boale cu manifestațiile lor supărătoare, cum de exemplu: ficatul fiind împins sau dislocat în jos prin legăturile ce le are cu stomacul și intestinul gros transvers, le atrage cu dînsul și în aceste condițiuni, se poate simți în mod anormal, că ficatul e trecut în jos de falșele coaste, stomacul, ia o pozițiune verticală, iar intestinul cel gros ia forma unui V, desordine cari sînt cunoscute sub numele de boală Enteroptosa.

Rinichiile la rîndul lor încă sufer dislocări în jos de poziția lor normală, mai cu seamă cel din dreapta, care e împins de ficat.

Aceste leziuni am avut ocazia să le constat personal la autopsia unei femei moarte în spitalul județean din Giurgiu prin anul 1890.

Ca turburări funcționale ale acestor leziuni și diformități rezultă, că femeile au respirația dificilă (încătoare) cînd urcă un deal sau scară, palpații și constipații, foarte confirmate și de dl Rosenthal în tratatul de igienă publică.

DR. RIGANI.

Strigături.

— De pe Crișul-negru. —

Pentru cine-s cele flori?
Pentru fete și feciori
În zile de serbători!
Pentru cine-i gurița?
Gura-i pentru bădița,
Să-și stîmperă dinima!

Cînd apuci
La buze dulci,
Nu te mai poți sătura:
Că-s mai dulcii buzele,
Decît toamna nucile;
Că nucile-s vermenoase,
Dar buzele-s sănătoase!

Pentru ochi ca mura neagră,
Duce-m'aș în lumea 'ntreagă,
Pentru badea cel căpriu,
Duce-m'aș să nu mai viu.

De cînd sînt mi-a fost tot sete,
După gura de la fete,
Mi-a fost sete și-mi va fi,
După gurița mîndrii.

Hai mîndră să ne iubim,
Că noi bine ne lovim,
Și la ochi și la sprincene,
Ca doi porumbei la pene,
Și la stat și la umblat,
Și la dulce sărutat!

IOSIF STANCA.

De la București.

Cercul amicilor literaturii și artei române. Conferințele literare de la Ateneu. Inovațiunea făcută în palatul Ateneului. Radu de la Afumați. Hamlet. Cel din urmă concert simfonic. Theodorini. Burgtheater din Viena la București. Concertul Dinicu.

Cel ce petrece timp mai îndelung în capitala României, vede și constată cu durere, că societatea înaltă prea e străină mișcărilor culturale naționale. Lasă că limba de conversație a saloanelor este aproape exclusiv cea franceză, dar literatura română abia are intrare în ele, iar la reprezentațiile de piese românești ale Teatrului Național deși cauți prin loge familiile din păturile mai înalte ale societății bucureștene. Singurul loc de întâlnire al lumii elegante, este la concertele simfonice de la Ateneu, pentru care s'a format de mai mulți ani un curent de spriginire foarte laudabil.

Se 'nțelege, că aceasta situație nu poate decât să fie foarte păgubitoare pentru dezvoltarea și mersul culturii noastre naționale. Este dar foarte de dorit să vină cineva care să reformeze starea lucrurilor și să atragă și a saloanelor interesare pentru stăruințele culturale române.

Insemnăm cu plăcere, că un început spre scopul acesta s'a și făcut. Încă din anul trecut, la îndemnul dlui D. C. Ollănescu, simpaticul membru al Academiei Române, s'a înființat aici un cerc al amicilor literaturii și artei române. Menirea de frunte a cercului este d'a atrage interesarea și spriginul societății române asupra mișcărilor culturale literare-artistice, care se manifestează în țeară. Cercul acesta a și arangiat câteva serbări la Ateneu, una drept omagiu memoriei lui Alexandri, alta în onoarea artistelor Agatha Bărescu și Elena Theodorini; a atras lumea la deschiderea expoziției picturii Grigorescu. Într'aceea a fondat și o revistă elegantă „Literatură și artă română“, destinată în deosebi pentru cercurile mai înalte.

Încă din toamna trecută cercul a ținut mai multe ședințe estra-ordinare prin unele saloane, unde s'au făcut lecture literare în fața unei societăți alese. Lecturele aceste au fost primite cu atâta căldură, încât astăzi începe a se răspândi dorința ca ele să se facă și în alte familii.

Dintre toate, mi se pare, cea mai mare a fost serata literară-musicală ținută la generalul Arion, despre care raportăm mai la vale și unde s'a întrunit o mare parte a elitei de aici.

Cercul acesta a rugat și pe regina Elisabeta să țină vr'o lectură într'una din ședințele estraordinare ale lui, care se va ține la vr'una din familiile fruntașe ale țării. Maj. Sa a promis și astfel societatea bucureșteană nu peste mult va pute să asiste la o rară serbătoare literară, care negreșit va avea mare înfruntare asupra vieții literare de aici.

Vinerea trecută am avut și eu ocaziune să cunosc mai de aproape Cercul acesta, fiind invitat a participa la ședința sa de atunci, la care luată parte nu-

mai bărbați. În giurul președintelui D. C. Ollănescu, am vădit acolo pe dnii general Bengescu-Dabija, D. V. Păun, N. Petrașcu, Stefan Mihailescu, Anghel Demetrescu și pe alții. Membrii Cercului se compun mai cu seamă din cei ce mai de mult aparțineau societății „Junimea“ și lucrau la „Convorbiri Literare“.

S'au citit poezii și prosă, s'au discutat mai multe chestiuni literare-estetice, precum și viitorul plan de acțiune. Dintre toate impresiunea cea mai plăcută mi-a făcut relatarea dlui D. C. Ollănescu, că mai multe doamne l-au rugat să se facă și în saloanele lor conferințe literare. Aceasta dorință pare că e preludiul unor timpuri mai bune pentru literatura noastră.

Conferințele literare de la Ateneul Român sunt pe sfârșite. Conferențiarilor mai reputați s'au făcut de mult lecturele; de aceea pare că și interesarea a cam scăzut.

Auditorul se compune mai cu seamă din tinere, care are intrare liberă și de regulă cuprinde toate fotoliurile. Se plătește numai pentru loge, unde se duc damele și persoanele mai distinse.

Pe cât de darnic este auditorul acesta în aplause față de conferențiarilor mai vestiți: tocmai astfel dă curs liber criticii sale față de aceia, ale căror conferințe nu li se par la înălțimea tribunei Ateneului.

Într'una din serile trecute am asistat și eu la o astfel de conferință. Domnul care urcase tribuna, a debutat prin niște expuneri pe cari trebuie să le cunoască ori ce băiat din a patra clasă liceală. Auditorul, la rândul său, la început tăcea, mai apoi băieții începeau a tuși, încetul cu încetul se scolară unul, doi, trei și mai mulți, formară niște grupuri și rënd pe rënd părăsiră sala, strigând numai din uze câte un „bravo“ la adresa conferențiarului zăpăcit.

Usăm și noi de un moment binevenit și vom să vedem inovațiunea ce s'a făcut în palatul Ateneului.

Încă din primăvara anului trecut, cu ocaziunea petrecerii mele la București, dl Esarcu, președintele Ateneului, m'a poftit odată să ved lucrările ce se fac în partea de dinapoi a palatului. Era un vestibul nou, care promițea să fie întocmai atât de splendid ca cel de la intrarea principală, cu niște trepte ce pornind din mijloc, deasupra se despart în două părți și ne conduc la niște galerii, de unde ai o privire fermecătoare asupra întregului.

Lucrarea este aproape terminată și gustul cu care s'a făcut reclamă aprețierea și admirațiunea tuturor. Mai lipsesc încă niște frescuri. Precum mi s'a spus, în semicercul deasupra intrării are să vină o ghirlandă de portrete femeiești; sus în mijloc regina Elisabeta și de ambele laturi portretele doamnelor cunoscute în istoria română.

Tot la Ateneu lucrează și pictorul polonez Ad-jukievitz din Viena la marele tablou, care reprezintă defilarea armatei române pe câmpia de la Cotroceni înaintea împăratului și regelui Francisc Iosif în toamna trecută.

Teatrul Național s'a închis stagiunea anului 1896—97.

În seara din urmă s'a jucat drama „Radu de la Afumați“ de dl Ioan Nenițescu.

Cu toate că se jucă o piesă originală din istoria națională, teatrul n'a fost plin, precum s'ar fi așteptat.

Piesa a avut succes frumos. Actul prim începe bine, dar în al doile scade, se vorbește prea mult de

țeară și de constelația politică a țărilor vecine din vremea aceea, dar nu se face nimica. Actul al treilea înseamnă odată ridică piesa la un nivel mai înalt; conversația amoroasă între Vlad, fiul lui Radu-vodă și Ana, fiica boerului Dragan, îi fac o introducere poetică. Iar la urmă scena între Ana și părintele său, care crede că Vlad i-a amăgît fata, a fost de o forță dramatică de cea mai înaltă valoare artistică. Scena aceasta a sînguit toată sala, la care a contribuit mult și jocul escelent al dnei Aristița Romanescu și al dlui I. Petrescu, cari au vîrsat în toate cuvintele și în tot jocul lor bogăția unei călduri de simțire și pîtrundere adevărat artistică. Atît dînia-lor, cît și autorul au fost chemați înaintea rampei cu mare entuziasm.

Actul al patrulea nu mai este la înălțimea celui de al treilea; dar tot se ține încă. Al cincilea înseamnă, după părerea mea, ar trebui refăcut, căci după antecedentele actelor din urmă, ne-am așteptat la alt desnodământ.

În definitiv, piesa — mai ales ca prima lucrare de genul acesta a autorului — a avut succes. Constatăm aceasta cu bucurie, căci avem atît de puține piese originale și dacă se ivește câte una, trebuie s'o sprigim cu toată căldura.

Pecat că piesa s'a lăsat tocmai pentru seara cea din urmă a stagiunii și astfel nu se va mai juca, cel puțin — deocamdată.

O altă reprezentație interesantă, din începutul săptămînei trecute, a fost a tragediei „Hamlet“.

De cînd a murit regretatul Manolescu, Hamlet nu s'a mai ivit pe scena Teatrului Național. În stagiunea aceasta, dl Nottara a avut ambițiunea a-l readuce. Încercarea a avut succes, încît Hamlet s'a putut juca mai de multe ori.

Dl Nottara este un artist foarte inteligent, înseamnă o voce neflexibilă și incapabilă pentru tîlcuirea momentelor mai calde. Partea aceasta a rolului n'a izbucnit încă; dar acolo unde Hamlet se servește de satiră, a fost perfect. În deosebi a reușit admirabil în nuanțarea renumitei fraze „Du-te la mănăstire“, ce adresează Ofeliei.

Dna Aristița Romanescu, ca Ofelia, a fost o apariție subtilă, visătoare, care ne-a explicat logicește nebunirea ei.

Piesa aceasta, la care a asistat și regina, s'a montat cu multă îngrijire. Dar între-actele au fost grozav de lungi. Reprezentația s'a terminat — auđiți! — la orele unu și jumătate după miezul nopții.

Ultimul concert simfonic s'a ținut duminică. Lume multă ca nici odată. Regina n'a fost de față; numai princesa Maria, cu sora-sa marea ducesă Victoria de Hessa.

Programul, afară de o piesă de Beethoven, compus numai din compoziții de Wagner, a fost sublim. S'a cîntat uvertura „Die feen“ de Wagner; Rugăciunea Elisabetei din „Tanhäuser“, tot de Wagner; Simfonia nr. 5 în do minor, de Beethoven; Preludiul din „Lohengrin“, Visul Elsei, Introducerea actului III din „Lohengrin“, Chorul Fidanțării și Marș religios cu chor din „Lohengrin“, toate de Wagner. Rugăciunea Elisabetei și Visul Elsei, au fost cîntate din gură de dna Zina de Nori, cu acompaniarea întregii orchestre; iar cele două puncte din urmă, cu aceeași acompaniare, s'a cîntat de chorul conservatorului.

Întregul program a făcut asupra auditorului impresiunea cea mai adîncă. În deosebi a fost aplaudată

Simfonia lui Beethoven cu minunatul seu andante con moto; dar mai cu seamă introducerea actului III din „Lohengrin“. Dl Wachmann, conducătorul orchestrei și al chorului, a fost aplaudat cu entuziasm.

Astăzi luni, dna Theodorini, cu trupa sa de operă italiană își ia remas bun în Teatrul Național cu opera „Gioconda“ de Ponchielli, după care are să mai dea două reprezentații în Teatrul Lyric.

Mîne marți artiștii de la Burgtheater din Viena vor începe să dea un șir de câteva reprezentații în Teatrul Național, jucând între altele și „Ullranda“ de Carmen Sylva.

Vineri la 4/16 aprilie se va ține în sala conservatorului al treilea concert de muzică organizat de dl Dinicu. Se vor cînta numai piese de Beethoven.

O săptămîna prea bogată în evenimente artistice.

IOSIF VULCAN.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1897. —

IV

Cimiliturile dlui Gorovei. De la dl Artur Gorovei de la Fălticeni, se primește o cerere ca Academia să publice colecțiunea de toate cimiliturile (ghicitoriile) Românilor adunate și puse de dsa în ordine sistematică; alături cinci coale tipărite din aceasta colecțiune spre a vedea modul cum este întocmită. Se recomandă secțiunii literare.

În a patra ședință publică, la 28 martie v. (9 aprilie n.) dl B. P. Hașdeu a continuat citirea lucrării sale istorice despre Negru-Vodă.

În a cincea ședință publică dl Gr. G. Tocilescu a citit partea primă a lucrării sale: „Săpăturile de la Civitas Tropaeensium“.

Ilustrațiunile noastre.

Părăsită. A iubit și ea odată cu tot focul inimii sale și a fost iubită. N'a fost fîință mai fericită în lume decât ea. Dar de odată totul s'a schimbat, cel ce i-a jurat credință până la moarte, ș-a uitat jurămîntul, s'a cununat cu alta. A fost și ea de față în biserică, unde pîrechia nouă a primit binecuvîntarea preotului. Dar cîtă vreme, societatea s'a dus înaintea altarului, ea a cădut pe o bancă și a plîns — părăsită.

O rugă sîrbească. Poporul sîrb e foarte evlavios. Are multe mănăstiri și scrbări bisericești. Ilustrațiunea noastră înfățișează o rugă la o mănăstire, unde poporul adunat din depărtări mari joacă colo, la sunetul muzicii naționale.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Școlii literare. Dl G. Coșbuc pregătește o nouă ediție a volumului seu „Balade și Idile“ omițînd poeziile traduse ori imitate și înlocuindu-le cu altele noue. — Dl Gr. Stefanescu, membru al Academiei Române, a publicat în edițiunea Academiei o broșură intitulată „Existența uliei în România“. — Dl Vasiliu Criste,

preot în S. Giurtelec, a publicat un volum de „Pre-dice pentru duminicile peste an”. — *Dl Ioan Pop Reteganul* a scos la lumină în Gherla o broșură de „Bocete, adeca Cântări la morți”.

O serată interesantă în București. Grație stăruințelor dlui D. C. Ollănescu, membru al Academiei Române, în societatea naltă din București s'a introdus obiceiul d'a ține serate literare-musicale. O astfel de serată interesantă s'a ținut sâmbătă seara la 22 martie v. (3 aprilie n.) în saloanele dlui general Arion, la care a luat parte o societate distinsă și numeroasă. Cu asta ocaziune, dl D. C. Ollănescu a făcut o conferință asupra unor datine, jocuri, petreceri și spectacole, premergătoare înființării teatrului la Români. Dsa a vorbit mai ales despre danțurile și jocurile la oraș și la sate, despre balurile la curțile domnești și în casele celor mari în jumătatea veacului trecut și sub domnia lui Caragia, despre cântecele de lume și de dragoste, despre muzica turcească din vremea fanarioților, muzica europeană numită de greci nemțească și despre lăutarii români. Fiecare danț, fiecare cântec eră produs de taraful vestitului lăutar Dinicu Ciolac, cu o măiestrie într'adevăr minunată. Serata s'a sfârșit prin danțuri naționale, care au durat până târziu după miezul nopții.

Domnia lui Ioan Caragea, Biserica Română. *Dl V. A. Urechia*, neobositul nostru istoric, a scos la lumină sub titlul acesta un memoriu istoric însoțit de documente inedite despre evenimentele din urma păcii dintre Rusia și Turcia de la 1812 și în deosebi despre biserica și școala română dintre anii 1812—1821. Memoriul s'a citit în o sedință a Academiei Române și s'a publicat în Anale. Prețul 1 leu 60 bani.

Geologie și paleontologie. A eșit de sub tipar la București: „Anuarul muzeului de geologie și de paleontologie” sub direcțiunea dlui Grigoriu Stefanescu, profesor la universitate și director al muzeului, pe anul 1894. Cu 9 table litografiate. Volumul scris în două limbi, română și franceză, conține după o prefață de dl Gr. Stefanescu, trei studii ale dsale și unul de dl L. Mrazec.

Diare noue. *Semaphore de Brăila* va fi numele unui diar zilnic ce va apăre la Brăila în luna viitoare pentru apărarea intereselor maritime și ale comerțului de cereale. — *Calea Ferată*, revistă săptămânală pentru apărarea intereselor funcționarilor căilor ferate române, apărut la București.

GENOU?

Hymen. *Dl Ioan Popovici* și dșoara Cornelia Dragalina s'au logodit la Caransebeș.

Șcri personale. *Dl Ioan Turcu*, fost protonotar comitatens în Făgăraș, s'a promovat la universitatea din Cluș la gradul de doctor în drept.

Portretul lui Petru Maior. Societatea „Petru Maior” a tinerimei române din Budapeșta s'a adresat în diferite rânduri către publicul român întrebând de portretul patronului seu, înse până astăzi respuns favorabil nu a primit. Fiind cu neputință, ca portretul acestui luminat bărbat al neamului nostru să nu se găsească în nici o parte, comitetul actual ține de necesar a face o nouă întrebare, dacă este cineva în posesiu-

nea unui portret de acesta? Facem acest apel din motiv, că dorința societății este multiplicarea și răspândirea acestui portret, și a-l pune în fruntea „Almanahului”, ce a hotărît a tipări în decursul anului acestuia. Budapeșta (Molnár utca 20 sz.) 2 aprilie n. 1897. — Comitetul.

Clubul tăcuților. Un grup de bărbați însurați au fundat de curând la Viena un club care poartă numele de „Clubul tăcuților”. Membrii „Clubului tăcuților” se întrunesc odată pe săptămână, lunea, pentru a petrece în mijlocul unei tăceri deseversite. Statutele lor prevede amendă severă pentru cei cari vor călca regulamentul și vor scoate un singur cuvânt în timpul... ședințelor. Astfel, dacă vre-un membru a scos un singur cuvânt, sau un singur hohol de ris, e obligat să plătească imediat o amendă, care consistă într'o... sticlă cu șampanie. Atât la venire, cât și la plecare, membrii nu-și ție un singur cuvânt de bună venire sau de adio, căci regulamentul clubului îi oprește cu severitate de la aceasta. În sălile clubului e o tăcere cu avederat mormentală. Nu se aude decât zgomotul pe care îl fac „tablele”, cărțile de joc și... mușcele (dacă e vară.) De sigur că membrii acestui curios club, sânt bărbați cari au soții foarte vorbărețe, de s'au hotărît să întemeieze un asemenea club... tăcut. Ceti-torii pot să-și închipuiască că din acest club nu face parte nici o femeie, de și ele sânt admise prin statutele clubului. Pasagiul privitor la admiterea femeilor în club, probabil că e de prisos, căci nici o femeie nu s'ar pute ține cu scrupulositate de regulamentul în vigoare. De altfel, chiar și servitorii clubului, — cari sânt toți bărbați, — sânt obligați la aceleași reguli și sânt prevăduți amenzi serioase și pentru ei, în cas când ar scoate vre-un cuvânt în timpul adunărilor.

Au murit: *Ioan Hamza*, membru al comitetului bisericei gr. ort. române, fost director al „Școlii Andreian” și președinte al Institutului „Școala” din Sibliu, la 30 martie (11 aprilie) în etate de 79 ani; *David Almășan*, emerit profesor la gimnasiul românesc din Brașov, la 8 aprilie n., în etate de 90 ani; *George Șandor*, proprietar în Mureș-Cuieșdiu, la 6 aprilie, în etate de 34 ani.

Poșta redacției.

Dnei. H. G. în B. Abonamentul s'a primit. Scrisorile trimise, numai după reîntoarcerea directorului revistei noastre, se vor rezolvî.

Călin্দarul săptămânei.

Dumineca Florilor Ev. dela Ioan c. 13.

Diua sept.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Sorele.
Duminecă	6 (†) Florii	18 (†) Stela Pașcu	4 43 6 42
Luni	7 Păr. Georgie	19 (†) Hermop	4 42 6 45
Marți	8 S. Ap. Irod și Ruf.	20 Sulpițius	4 39 6 55
Mercuri	9 Eupsichie	21 Anselm	4 37 6 60
Joi	10 S. Ter. și Pomp.	22 Lotar	4 35 6 83
Vineri	11 (†) Vinerea păsimilor	23 Georgie	4 33 6 57
Sâmbătă	12 Cuv Vasilie	24 Adalbert	4 31 6 55

Trellunial ianuarie—martie s'a încheiat cu nr. 13. Rugăm pe toți aceia, ale căror abonamente a espirat, să binevoiască a le înnoi, ca să nu se întrerupă espedarea.

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LÂNG ÎN ORADEA-MARE.